כ"ה בחשון, התשפ"ה
26 נובמבר 2024
314375624

הנדון: תקן ישראלי 5452 - בדיקת מוצרים הבאים במגע עם מי שתיה

מי השתייה באים במגע עם אביזרים וחומרים שונים (צינורות, מאגרים, מגופים, ברזים, אטמים, ציפויים ועוד). כדי להבטיח שמוצרים אלו יהיו איכותיים ולא יפרישו למים חומרים העלולים להשפיע על איכות המים ולפגוע בבריאות הציבור, משרד הבריאות יזם תקן ישראלי לבדיקת מוצרים הבאים במגע עם מי שתייה (ת"י 5452).

עמידה בת"י 5452 מחייבת מכוח תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתיה ומתקני מי שתיה) התשע"ג – 2013 (להלן "תקנות מי שתיה"), אשר קובעות בתקנה 25 כי "לא יתקין ולא ישתמש אדם במוצר הבא במגע עם מי שתייה לרבות במערכת אספקת המים או במיתקן הפקת המים, אלא אם כן הוא עומד בדרישות תקן ישראלי (ת"י) 5452 : "בדיקות מוצרים הבאים במגע עם מי שתיה"".

ת"י 5452 הוא תקן רוחבי המתייחס לכלל המוצרים הבאים במגע עם מי שתייה. התקן מורכב משני מסלולים המבוססים על שני תקנים: אוסטרלי/ניוזילנדי (AS/NZS 4020) ואמריקאי (NSF/ANSI/CAN 61) וכולל שינויים ותוספות לאומיים (מקומיים). התקן הישראלי מאפשר בחירה בין שני מסלולי התאמה לתקן ולא ניתן לשלב בין המסלולים.

התקן דורש ביצוע בדיקות שונות ומגוונות, כגון: בדיקת ריכוז יסודות ומתכות כבדות במי מיצוי שנחשפו למוצר (בדיקת זליגה), עכירות המים או שינוי בגוון המים כתוצאה ממגע עם המוצר, ריחות וטעמי לוואי, השפעה על התרבות מיקרואורגניזמים, שחרור חומרים רעילים לתא חי, או לפעילות מוטגנית בתאים.

עופרת היא אחת המתכות הכבדות שנבדקת במי המיצוי שנחשפו למוצר הנבדק . עופרת ידועה כפוגעת בקוגניציה (מנת משכל, זיכרון, קשב וריכוז), בתפקוד הכליות, בפוריות, גורמת למחלות לב וכלי דם ועוד. ההשפעה הבריאותית מעופרת מתרחשת גם בחשיפה לריכוזים מזעריים.

עמדת משרד הבריאות היא שיש לצמצם ככל האפשר את חשיפת הציבור לעופרת במי השתייה. לשם כך החל מ-01.03.2020, נדרש לבדוק תכולת העופרת בחומרי המבנה של מוצרים הבאים במגע עם מי השתייה ועמידה ברמה המכונה "Lead Free" "נטול עופרת" (עד 0.25 אחוז משקלי משוקלל של החומרים המרכיבים את המוצר ובמגע עם המים).

ספקי מים - ספקי המים (רשויות המקומיות, ישובים כפריים ותאגידי מים) מחויבים לפי תקנות מי שתיה להשתמש בחומרים, אביזרים וצנרת העומדים בתקנים ישראלים, ובכך מבטיחים את בטיחותם לשימוש במערכות המים. ספק מים שמפרסם מכרז למערכת מי שתיה חייב לדרוש שכל האביזרים הבאים במגע עם מי השתייה (כגון צנרת, מכלים ואביזרים) שירכוש להתקנה במערכת המים יעמדו בדרישות ת"י 5452.

תושבים, עסקים ובעלי מבנים - יישום תקן זה חשוב גם לתושבי המדינה, לעסקים, ובעלי מבנים שידעו לבדוק ולדרוש שאביזרים, צנרת, מכלים ואף הברזים במטבח, שהתקינו בביתם עומדים בדרישות ת"י 5452 ולא מסכנים את איכות המים שהם צורכים.

יצרנים ויבואנים - כדי לקבל אישור עמידה בדרישות ת"י 5452, נדרש לפנות למכון התקנים. הפנייה תטופל על פי ההליך המתואר בתרשים זרימה לאישור עמידה בדרישות ת"י 5452 שבנספח.

להוכחת העמידה בדרישות ת"י 5452 משרד הבריאות דורש להציג תעודת בדיקה של מכון התקנים או של מעבדה מאושרת/מוכרת אחרת המוסמכת בהתאם לחוק התקנים.

ב"מנוע החיפוש- מי שתיה ת"י 5452" שבאתר מכון התקנים, ניתן לבדוק אם מוצר נבדק ואושר על ידי מכון התקנים כעומד בדרישות ת"י 5452. החיפוש נעשה על פי אחד מהפרטים הבאים: שם הספק/היבואן, שם היצרן, תיאור חומר/מוצר, שם מסחרי/דגמים.

Department of Environmental Health
Ministry of Health
P.O.B 1176 Jerusalem 91010
call.habriut@moh.health.gov.il
Tel: * 5400 **Fax**: 025655914

קול הבריאות *5400

המערך הארצי לבריאות הסביבה
משרד הבריאות
ת.ד.1176 ירושלים 91010
call.habriut@moh.health.gov.il
טל: 5400* **פקס:**02-5655914

קיימים תקנים ישראלים רבים המפנים לבדיקה על פי ת"י 5452, כגון התקנים המפורטים בטבלה הבאה:

מספר	שם התקן
61	מגוף טריז עשוי מתכת
63	מדידת זרימת מים במובלים סגורים טעונים במלואם- מדי-מים למי שתייה קרים ולמים חמים
69	מחממי מים חשמליים - מחממים בעלי ויסות תרמוסטטי
103	צינורות פלדה מתאימים לחריטת תבריג
255	אבזרי יצקת ברזל חשילה לחיבור צינורות
272	שסתומים מסגסוגת נחושת:שסתום אלכסוני
579	מערכות סולאריות לחימום מים
593	צינורות פלדה ללא תפר
790	ראש ברז מסגסוגת נחושת בעל כוש לא מתרומם
900	בטיחות מכשירי חשמל ביתיים ומכשירים דומים
973	שסתום מתכת לקווי מים: שסתום זוויתי לשימוש ביתי
1124	אטמים אלסטומרים
1144	שסתום כדורי עשוי מתכת
1171	שסתום חד-כיווני
1177	שסתום מסגסוגת נחושת לקווי מים: שסתום קיר
1205-1	מתקני תברואה: מערכת אספקת מים קרים וחמים
1230	שסתום פרפר בלא אוגנים
1317	ברז יחיד וסוללת ברזים לעירוב
1347	ברז ערבוב מכני בעל ידית הפעלה אחת
1505	מערכות לטיפול במי שתיה
1519	צינורות פוליאתילן מצולב להובלה בלחץ של מים קרים וחמים - צינורות מחוץ לבניין
1644	שסתומים הידרוליים
1892-1	צינורות עשויים משרפים תרמוסטיים מחוזקים בסיבי זכוכית: צינורות להובלת מים בלחץ
1893	צינורות פוליבוטילן ומחבריהם להובלה בלחץ של מים קרים וחמים
4064	מדי מים למי שתייה קרים ולמים חמים
4427	מערכות צנרת פלסטיק - צינורות ואבזרים מפוליאתילן להספקת מים, לתיעול ולביוב בלחץ
5111	מערכות צנרת פלסטיק למתקני מים חמים וקרים, בתוך בניינים- פוליפרופילן
5207	צינורות פלדה ואבזריהם לשימוש כללי בעלי ציפוי פנימי במלט צמנט
5433	מערכות צנרת פלסטיק למתקני מים חמים וקרים, בתוך בניינים- פוליאתילן מצולב
5434	מערכות צנרת פלסטיק למתקני מים חמים וקרים, בתוך בניינים- פוליבוטילן
5463	שסתום ערבוב להגבלת טמפרטורת המים בצנרת להספקת מים חמים
17885	מערכות צנרת מפלסטיק - אבזרים מכניים לשימוש במערכות צנרת לחץ מפוליאתילן במערכות לאספקת מים.
21003	מערכות צנרת רב-שכבתית למתקני מים חמים וקרים, בתוך בניינים:
71452	מערכות צנרת פלסטיק להספקת מים, לתיעול ולביוב (תת- קרקעיים ועל-קרקעיים) בלחץ - פוליוויניל כלורי קשיח (PVC-U)

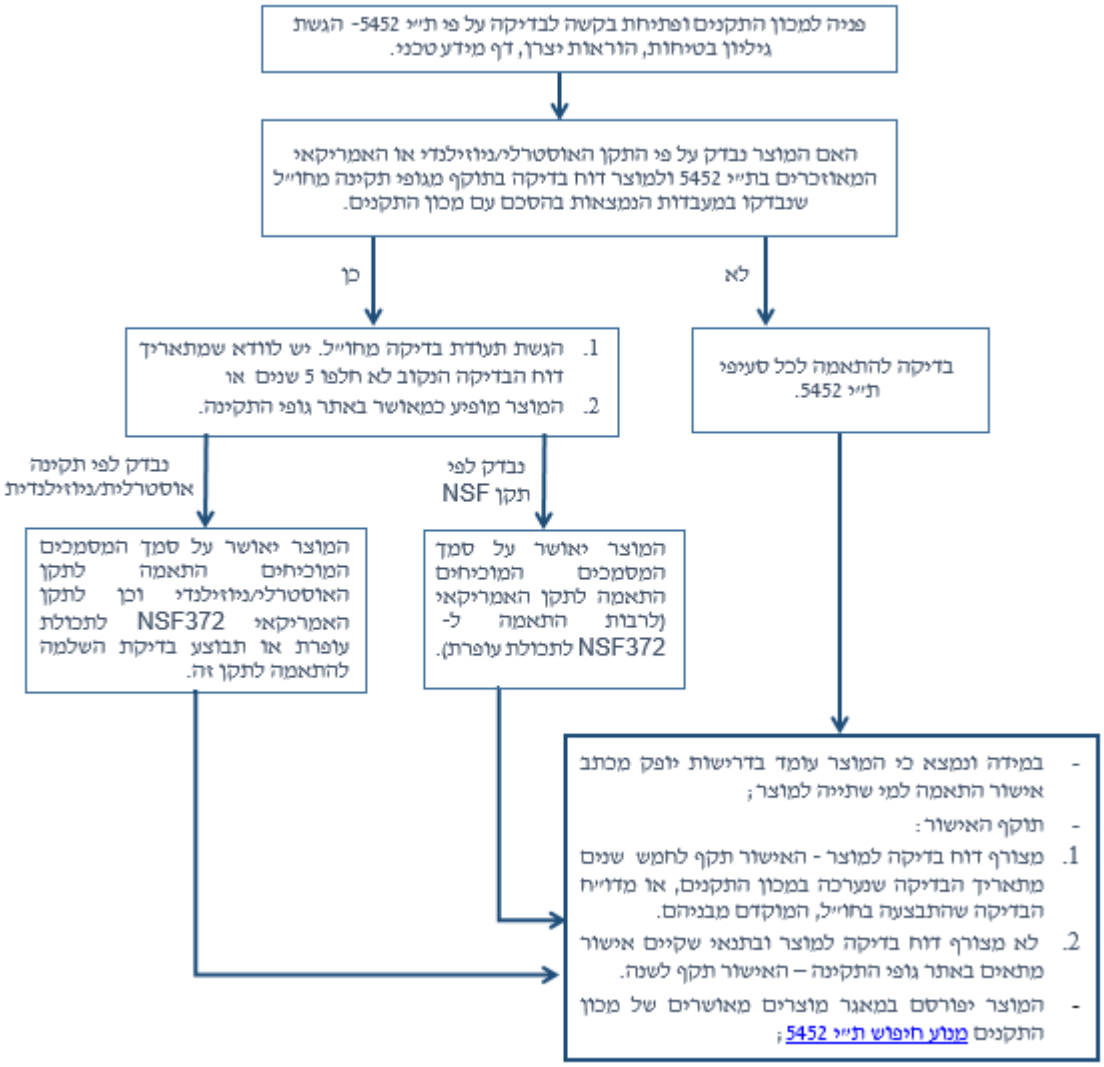
Department of Environmental Health
Ministry of Health
P.O.B 1176 Jerusalem 91010
call.habriut@moh.health.gov.il
Tel: * 5400 **Fax**: 025655914

קול הבריאות *5400

המערך הארצי לבריאות הסביבה
משרד הבריאות
ת.ד.1176 ירושלים 91010
call.habriut@moh.health.gov.il
טל: 5400* **פקס:**02-5655914

נספח

תרשים זרימה לאישור עמידה בדרישות ת"י 5452 :
בדיקות מוצרים הבאים במגע עם מי שתיה

Department of Environmental Health
Ministry of Health
P.O.B 1176 Jerusalem 91010
call.habriut@moh.health.gov.il
Tel: * 5400 **Fax**: 025655914

קול הבריאות *5400

המערך הארצי לבריאות הסביבה
משרד הבריאות
ת.ד.1176 ירושלים 91010
call.habriut@moh.health.gov.il
טל: *5400 **פקס:**02-5655914